

شتر روی دو چرخه



کامبیز نوروزی

حقوق دان

فرماندهان انتظامی می‌گویند متهم به قاچاق سوخت مبلغ ۱۱ هزار میلیارد تومان وثیقه را طی دو ساعت نقدا پرداخت کرده است. آنها می‌گویند ارزش قاچاق فرآورده‌های نفتی ۵۰۲ میلیارد دلار در سال است و روزانه بیش از ۲۰ میلیون لیتر سوخت به ارزش بیش از هزار میلیارد تومان از کشور قاچاق می‌شود. رئیس کل دادگستری هرمزگان از کشف یک باند بزرگ قاچاق سوخت خبر می‌دهد. این باند متشکل از ۷۵۳ نفر در ۳۵ شبکه با همکاری ۴۳۲ لنج و کشتی تجاری فعالیت کرده و گردش مالی آنها بالغ بر ۱۶۷ هزار میلیارد تومان بوده است. این اعداد برای جرم‌شناسی قاچاق سوخت در ایران و ریشه‌های آن بسیار مهم‌اند. این مقدار قاچاق سوخت را نمی‌توان مثلا با جاسازی در خودروها انجام داد. ۲۰ میلیون لیتر فرآورده نفتی معادل حدود هزار دستگاه تریلی است. یک جرم سازمان‌یافته است که با استفاده از تجهیزات حرفه‌ای رخ می‌دهد.

چنین سازمان عظیمی بی هیچ شکی قدمتی طولانی دارد. عملکرد سازمانی متشکل از چند صد نفر در ۳۵ شبکه مستلزم تجربه و عملیات مجرمانه طولانی مدت است.

در جرم‌شناسی گفته می‌شود هر اندازه تعداد افرادی که مشترکا مرتکب یک جرم می‌شوند، بیشتر باشد، احتمال کشف جرم و مرتکبان آن بیشتر است. در موضوع قاچاق سوخت، حداقل ۷۵۳ نفر حضور داشته‌اند.

همچنین هر اندازه ارزش منافع حاصل از جرم بیشتر و نقدتر باشد، به دلیل گردش پولی هفتک ناشی از ارتکاب جرم راحت‌تر می‌توان جرم را کشف و مجرمان را شناسایی کرد. قاچاق سوخت در این مورد ۱۶۷ هزار میلیارد تومان گفته شده است. از دیگر معیارهای جرم‌شناسی این است که هر قدر ارتکاب یک جرم طولانی‌تر و متعددتر شود، باز هم احتمال کشف جرم و شناسایی مجرمان بیشتر می‌شود.

۴۳۲
ادامه در
صفحه
۵

یادداشت

انتخابی اخلاقی در برابر اقتصاد رانتی



محمد رضایوسفی شیخ‌رباط

اقتصاددان و استاد دانشگاه مفید

از مظاهر برجسته دنیای جدید، ترویج مصرف‌گرایی و تجمل‌طلبی است. تبلیغات گسترده برای برندهای روز با شیوه‌های جذاب و گاه فریبنده، احساس نیاز کاذب به کالاهای جدید را در افراد ایجاد می‌کند. جامعه مدرن با این تبلیغات بی‌وقفه، افراد را به خرید بیش از نیاز واقعی خود سوق می‌دهد. حتی در نظام‌های سرمایه‌داری، مصرف‌گرایی به‌عنوان موتور رشد و رونق اقتصادی معرفی شده است. تورستن ویلن در آغاز قرن بیستم به یکی دیگر از مظاهر دنیای جدید، یعنی شکل‌گیری طبقه مرفه نوظهور پرداخت و اثرات آن را بر پدیده هم‌چشمی و مصرف‌ناپیشی توضیح داد. از منظر او، افراد نه براساس ارزش‌های درونی، بلکه براساس داشته‌های بیرونی ارزش‌گذاری می‌شوند. خانه لوکس‌تر، منطقه سکونت، اتومبیل مدل بالاتر، لباس و ساعت برند، معیارهای ارزش‌گذاری انسان‌ها، دوستی‌ها و حتی ازدواج‌ها می‌شوند. در نتیجه، ارزش‌های درونی مانند علم، معنویت و اخلاق جای خود را به ثروت و موقعیت اجتماعی و سیاسی می‌دهند. دو پدیده مصرف‌گرایی و چشم و هم‌چشمی موجب می‌شوند انسان‌ها تمام تلاش خود را صرف دستیابی به کالاهای حسرت‌ناداشتن آنها کنند. این مسابقه بی‌پایان، رضایت از زندگی را کاهش داده، فشارهای روحی و استرس را افزایش می‌دهد و تمرکز افراد را از ارزش‌های واقعی به‌ظاهر زندگی منحرف می‌کند. اگر جامعه دچار نابرابری‌های ناموجه مانند رانت، فساد سیستماتیک شود، دسترسی محدود به منابع برقرار می‌شود و گروه اقلیت ممتاز شکل می‌گیرد. چنین اقتصاد رانتی و رفاقتی، طبقه‌ای ممتاز و بسته ایجاد می‌کند که نتیجه آن تشدید مصرف‌گرایی و چشم و هم‌چشمی خواهد بود. این جریان مادی‌گرا مانند سیلی بنیان‌کن عمل کرده، حرص و طمع را افزایش می‌دهد و فشارهای روحی ناشی از نداشتن‌ها را تشدید می‌کند...

۴۳۵
ادامه در
صفحه
۵



چهارشنبه ۵ آذر ۱۴۰۴
۵ جمادی‌الثانی ۱۴۴۷
۲۶ نوامبر ۲۰۲۵
سال بیست‌ودوم
شماره ۵۲۶۴
۳۰ هزار تومان
۱۲ صفحه

در «شرق» امروز می‌خوانید: عراقچی خواستار شد: تحقیق از تجهیزکنندگان صدام، بازخواست تحریم‌کنندگان ایران • آبی‌ها به دنبال فراموشی خاطره تلخ

دیدار عراقچی و بارو در پاریس، تحرکات جدید میانجی‌گرانه ریاض و عقب‌نشینی نمادین اروپا از مسیر تقابل

بازگشت محتاطانه به میز مذاکره

گزارش تشریک را در صفحه ۳ بخوانید

گزارش تحلیلی «شرق» از افزایش نگران‌کننده تصادفات و فوتی‌ها، وضعیت ایمنی خودروها و جاده‌ها

هر روز ۳۴ تصادف



این گزارش را در صفحه ۵ بخوانید عکس: محمد حسینی/میزان

یادداشت

هزیمت از ریال



سیدجواد جمالی

کارشناس اقتصادی

کارشناسان اقتصادی به درستی معتقدند عواملی مانند حساب تراز بازرگانی و تراز پرداخت‌ها، نرخ بهره واقعی، میزان رشد نقدینگی و تورم حاصل از آن می‌توانند بر نرخ ارز تأثیرگذار باشند. طبق آمار منتشرشده از سوی سازمان‌های بین‌المللی مانند «تانکرترکرز»، صادرات نفت ایران در سپتامبر ۲۰۲۵ به بالاترین سطح خود از سال ۲۰۱۸ رسید و در مرز ۹.۱ میلیون بشکه در روز عبور کرد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که تراز تجارت خارجی ایران در شرایط مطلوبی قرار دارد. به این دلیل، بیره‌ها نیست اگر انتظار داشته باشیم با این وضعیت تراز ارزی، ثبات و آرامش نسبی در بازار ارز حکمفرما باشد؛ رویدادی که هرگز رخ نداد. به‌علاوه طبق آمار منتشرشده از سوی بانک مرکزی، نقدینگی در پایان بهار ۱۴۰۴، با رشد نزدیک به ۳۲ درصد نسبت به بهار سال قبل، به رقم ۱۱هزار و ۵۸ هزار میلیارد بالغ شده است. در اکثر اوقات انتظار می‌رود متناظر با نرخ رشد نقدینگی، نرخ ارز نیز قریب به همان میزان تقویت شود. حال در این مقطع از سال، نرخ ارز رشد حدود دو برابری را نسبت به سال گذشته تجربه کرده است. شاید کمتر کارشناس اقتصادی و معهود مد‌های اقتصادی می‌توانستند با توجه به داده‌های اقتصادی فعلی، مانند نرخ بهره، تراز تجاری و رشد نقدینگی، چنین سقوط آزادی در ارزش پول ملی را برآورد کنند. بنابراین می‌توان اثر عوامل دیگری را در این رویداد جست‌وجو کرد. مارکس ویر در کتاب «اخلاق پروتستان و روح سرمایه‌داری» اشاره می‌کند برخی صفات مانند سخت‌کوشی، صرفه‌جویی، خلافت، حسادت، جاه‌طلبی، باهوش‌بودن و... ویژگی‌های فردی هستند که به فرد یا افراد جامعه کمک می‌کنند تا در مسیر زندگی و مسیر شغلی خود موفق یا ناکام باشند. به عبارتی، این فضایل فردی و شخصی هرچند می‌توانند تا حدی بر جامعه تأثیرگذار باشند، ولی بیشتر نافذ بر زندگی شخصی هستند. در نتیجه، آثار فردی آنها بیش از آثار جمعی آنهاست. حال ویژگی‌هایی مانند صداقت، احترام به یکدیگر، احساس وظیفه نسبت به دیگران و داشتن وفای به عهد، مواردی به شمار می‌روند که تحت عنوان فضایل جمعی شناخته می‌شوند. این صفات آثار اجتماعی برجسته‌تری نسبت به صفات فردی دارند. فضایل جمعی که به آنها اشاره شد، هر یک قطعه‌ای از پازل اعتماد عمومی را تشکیل می‌دهند. نبود صداقت، عدم تعهد و انجام به وعده‌های داده‌شده از مواردی هستند که می‌توانند به‌شدت سطح اعتماد را مورد تعرض قرار دهند.

۴۳۵
ادامه در
صفحه
۵



«شرق» از سفر علی لاریجانی به پاکستان به موازات آغاز حملات اسلام‌آباد علیه افغانستان گزارش می‌دهد

تهران روی خط دیوراند

۲

برگزیده‌ها

«شرق» از جدی‌شدن راه‌اندازی دالان ترامپ و تبعات آن برای ایران و راهکارهای مواجهه با این رخداد گزارش می‌دهد

دالان آمریکایی قفقاز

۴

نفت یا مبارزه با کارتل‌های مواد مخدر بهانه‌های واشنگتن علیه مادورو

ترامپ در ونزوئلا به دنبال چیست؟

۵

تلاش قلعه‌نویی برای بازسازی چهره ژنرال سابق

وعده بزرگ برای شادی ملی

۹

گزارشی از نشست زنان و شهر از حضور تا تأثیر در طرح‌ها و پروژه‌های شهری

زن، شهر و فضای سوم

۶

در حاشیه نمایش‌نامه «ارکان جامعه» هنریک ایبسن

ایبسن و شالوده‌ریزی درام معاصر

۱۱

نگاه

قتل طبیب و فرهنگ عمومی

یادداشتی از بابک زمانی

۱۲

پویش فکری توسعه، کتاب شرق، گروه اقتصاد خانه اندیشمندان علوم انسانی و موسسه مطالعات دین و اقتصاد برگزار می‌کند:



رونمایی کتاب «روایت همایون» (روایت همایون کاتوزیان از مسئله توسعه در ایران)

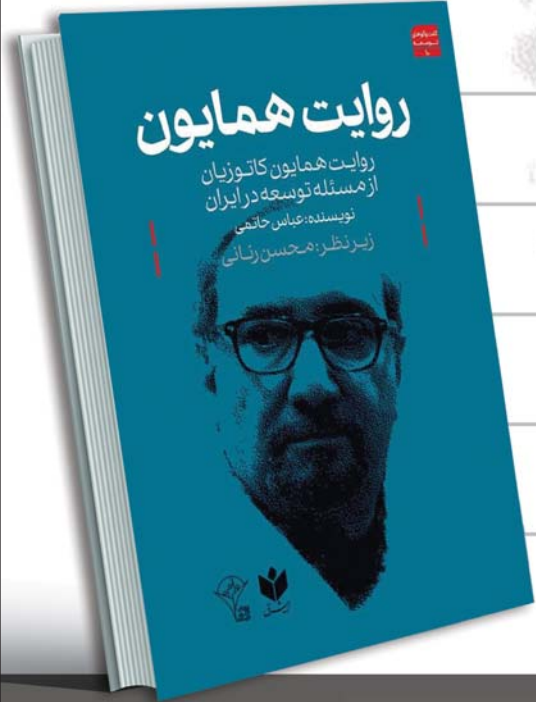
سخنرانان:

فرشاد مومنی

علی اصغر سعیدی

علی جعفری شهرستانی

عباس حاتمی (نویسنده کتاب)



زمان: چهارشنبه ۵ آذرماه ۱۴۰۴ ساعت ۱۷-۱۹

مکان: مؤسسه مطالعات دین و اقتصاد، بلوار کشاورز، نرسیده به میدان ولیعصر، خیابان برادران مظفر، نبش کوچه شهید ذاکری پلاک ۱۲۶

iranianhht.ir

ihht.ir

iranianhht